

Izhaja ob 4 zjutraj.
Štane celoletno . . 180 K
mesečno 15
za zased. ozemlje . 300
za inozemstvo . . 40e
Oglaš. za vsak mm višine
stolpca (58 mm) . . 2 K
mali oglaš. do 30 mm
stolpca (58 mm) . . 1

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:
Miklošičeva cesta št. 16/L
Telefon št. 72
Upravništvo:
Sodna ulica št. 6
Telefon št. 36
Račun kr. pošt. ček. urada
šte. 11.842

Apel mlajšim volilcem.

V nedeljo stopamo mi vsi prvič na volišče v svobodni svoji državi. Mnogi med nami pa sploh prvičkrat volijo. Marsikdo je pod visom gesel, ki nimajo najmanjšega posla z ustavotvorno skupščino. Tam ne pojde ne za plače, ne za mezde, ne za carino in za mnogovrstne dnevne težave, tam pojde le

za ustavo Jugoslavije.

Samo par mesecev bo trajalo delovanje ustavotvorne skupščine, kjer pa de odločitev, ali nam ostane Jugoslavija, ustvarjena iz krvi srbske vojske in naših dobrovoljcev, iz našega narodnega dela in predvsem iz navdušenja naše mladine, ali se razkosa Jugoslavija v

tri slabotne države.

Zopet je na delu stari sovražnik našega naroda, ki nas je podjarmil pred tisoč leti. Klerikalizem se trudi na znotraj oslabil našo državo, potem ko se mu ni posrečilo, da jo zapreči.

Pod geslom avtonomije se skriva želja klerikalizma, da v kulturnem oziru zagospodarje vsaj Slovence, če že ne more gospodovati vsej Jugoslaviji. Kar nas je naprednega duha, vsi vidimo duševno smrt slovenstva

če nas zopet podjarmi klerikalizem, kakor nas je tiščal pod Avstrijo. Iz Slovenije naj se širi rimski strup po vsej Jugoslaviji.

Avtonomija, kakor si jo mislijo klerikali, pa je tudi

gospodarska smrt Slovenije,

kajti naša, od narave premalo obdarjena pokrajina, ne more iz svojega vzdrževati vsega, kar potrebuje za svojo kulturo, za zdravstvo in za zavarovanje granic. Kar nam bodo dale bogatejša pokrajina naše države, to jim bomo vrnili s solidnim duševnim delom.

Vsi, ki hočemo močno Jugoslavijo, ki nam bo obenem kulturni varuh pred klerikalno reakcijo, vsi ki odklanjamo plemenski in verski razkol,

moramo 28. novembra v boj proti SLS.

Med nami še rovarijo razni avstrijski hlapci in še ni doletela kazen onih, ki so nas med vojno preganjali. Mladina zahteva obračun. Ta obračun pa bo mogoč samo, če 28. november ne prinese zmage reakcije.

Torej pred vsem vsi v boj proti klerikalcem!

Ali bo naša ustava primerna in zdrava, bo zavisno pred vsem od moči demokratske stranke.

Če bo ta stranka, ki v enaki meri zastopa vsa plemena, vse pokrajine in vse stanovse, oslabela, potem bo prisiljena, umikati se in prišlo bo do nezdruživih kompromisov. Če v tej stranki Slovenci ne bodo primerno zastopani, potem se je bati, da ostane naša pokrajina nekako na strani, pripuščena jerobom, katerim se je udala. Državni interes je, da izide iz volilnega boja močna demokratska stranka in v njej krepko slovensko krilo.

Zato pa apeliram na vas, da odločno odklonite

vsako cepljenje.

Nič ni bolj škodljivo, kakor razkosnost, ki preti, da napredno delegacijo spravi ob vpliv. Zato vas moram odločno svariti

pred demagogijo narodnih socializmov.

Kje je pravzaprav razlika v programu med nami in njimi? Zaman jo iščemo. Pač pa trdijo, da so demokrati bankirji in izvozniki. Vprašam vas, komu izmed nas se more očitati le eno ebično in nepošteno dejanje? Ali res kdo verjame, da je nam demokratskim voditeljem v zadnjih dveh letih bilo z rožicami posteljano? Zagotoviti vas moram, da so nam bili ti dve leti čas naj-

težjega truda v našem življenju, poln neizmernih razočaranj brez počitka, brez gmočnega zadoščenja, in kar se še najtežje prenese — brez priznanja in hvaležnosti. Lahka je kritika, kjer pa je treba žrtve, kjer se od moža zahteva, da je za domovino noč in dan na delu, tam kričavec ni videti.

Naša stranka je šla ves čas nehalno srednjo pot. Izravnavala interese stanov in vseh onih tisočev, ki so med vojno trpeli. Pri tem pa je morala malodušne ljudi neprestano opozarjati na najvišjo dolžnost,

na žrtve za državo. Ni čuda, če je pri malih ljudeh brez močnih src padel pogum. Izgubili so živce in postali malokontentje, ki se ujedajo v vse in povsod iščejo samo senco. V to kategorijo spadajo oni, ki so zašli v enodnevno NSS. Ta stranka hoče odtrgati nekaj glasov demokratski ideji, da jo oslabi in olajša delo klerikalizmu. Na to pot ji ne more slediti nihče, ki pozna kaj discipline.

Pa tudi njim ne moremo slediti, ki so nezadovoljnosti stopili

med socialiste

ali celo med boljše. Boj za njihov program komunizma, tudi če se ne spuščamo v vprašanje izvedljivosti, je za našo mlado državo odločno preuranjen. Komaj smo dobili granice, in še vrhu tega take, da bomo stalno krvaveli, komaj znašamo prve temelje, da zgradimo svoj dom, že se nas hoče zaplesti v boje, ki prete izpodrežati korenine naše države. Za republiko in za nov družabni red naj se za vsako ceno začne boj v državi, ki je komaj v povojih!

V dvoje novih kriz

se hoče državo pognati s to agitacijo. Za nas je aktualno vse kaj drugega kakor republika in družabni red: konsolidacija države, boj za demokratsko ustavo socialne reforme, rešitev plemenskega in kulturnega problema Slovenstva v Jugoslaviji, povzdignjenje produkcije, delo za prosveto ljudstva. Ko bo vse to pod streho vsaj za silo, potem pa bodisi da začnemo nov boj okoli gesel socialnih demokratov in komunistov, t. j. glede republike, socialne revolucije in uvedbe socialističnega družabnega reda, boj, ki pa tedaj ne bo več v stanu, da nam razžene komaj priborjeno narodno državo.

Mladina pa ne sme stati v političnem boju ob strani. Ona se ne sme cepiti, kajti eno omizje ne pomeni nič, in kdor aktivno ne poseže v boj, ta je in ostane neopažen. Pri nas je prostora dovolj, da se more udeleževati vsak.

Zato pa

proč s cinizmom!

Mladina je ustvarila Jugoslavijo in skupaj s starejšimi boritelji mora stati v eni močni fronti, da odvrne novo nevarnost, ki preti Jugoslaviji.

Zato pričakujem, da te dni storijo svojo dolžnost vsi oni, ki se s menoj vred štejejo med tiste, ki so

za Jugoslavijo brezpogojno,

za Jugoslavijo, naj se jim godi v tej državi kakorkoli, in naj jim je ta država že storila čast in hvaležnost ali ne. Naj velja nam vsem geslo naših dobrovoljcev, ki so bili pripravljeni dati svojo kri za domovino, ko še ni bila svobodna, in ki danes, ko se morajo v novi domovini pehati in truditi naprej, neprestano prisegajo, da so tej domovini vsak hip zopet na razpolago s krvjo in življenjem.

Zato pa

Vas pozivljam vse,

ki ste Jugoslavijo hoteli, ko je še ni bilo, da dne 28. t. m. zavrnele veliko nevarnost, ki ji preti.

Vsa mlajša demokracija, na čelo za demokratsko stranko!

Ljubljana, 26. novembra 1920.

Načelnik glavn. volilnega odbora JDS dr. Žerjav s. r.

Neodrešena domovina kolne slovenske klerikalke.

Trst, 26. nov. (Izv.) V današnji »Edinosti« objavljajo rodoljuben primorski duhovnik uvodni članek pod naslovom »Ljubljanska vlada sramotno nezmožna«, v katerem silno ostro napada SLS in pod njenim vodstvom se nahajajočo deželno vlado, očita joč ji, da je ona v glavnem kriva koroskega poloma, pa tudi kriva one slabosti našega naroda, ki nas je v St. Margheriti izročila Italijanom. »Ti celotje žrtvujejo vse, samo da morejo držati lokalne vajeti, imenovati par šolskih nadzornikov. Efi-jalti! Za volitve hočejo imeti aparat v svojih rokah. Da bi stranka marširala za dva ali tri možicelne močnejša v beograjski parlament! (Rodoljubni duhovnik naj bo miren: SLS se bo decimirana vračala v Beograd. Op. ur.) Zato je lahkomi-selno vse zabarantala. Sedaj pa vpije in se opravičuje: Srbi so nas pustili na cedilu. Da, ali pa si, ljubljanska vlada in nje stranka, tudi vse storila, da bi si pridobila naklonjenost in pomoč Srbov? Vlada Slovenije bi se morala z vsem srcem, brezpogojno s samozatajevanjem vreči Srbom v srce. En narod, en boj, en čut, ena zmaga! Strankarsko vzgojeni, še avstrijsko orijentirani »voditelji« so si poiskali za svoje neuspehe zopet enkrat »krivca«, in tega so našli v — Srbih. Namesto da bi se začeli ponižno učiti, da bi se orijentirali jugoslovensko, so pa začeli v Beogradu — komandirati. Nova državnost, nova duševna in politična orientacija! Ko bi se Slovenija in Hrvaška pokorili disciplini, bi bil Korotan naš, Idrija, Postojna, Vipava, železnica St. Peter-Reka in še marsikaj drugega naše! In kar je tudi važno: politične in družabne korupcije po Slovenskem in Hrvaškem bi ne bilo več. Tako smo pa v posmeh vsej Evropi!

Izjava hišnih posestnikov.

Prejeli smo sledečo izjavo: »Prvo društvo hišnih posestnikov v Ljubljani je primorano tem polori podati izjavo, da kot nepolitično šstvo ni v nikaki zvezi z oklicom, ki ga je danes razpokljal ljubljanskim hišnim posestnikom neki »Volilni odbor ljubljanskih hišnih posestnikov«.

K tej izjavi pripominjamo, da ljubljanskim hišnim posestnikom ni nič znano, da bi se kje iz njih srede volil kak volilni odbor. Pač pa je kandidat Ogrin priredil za ljubljanske hišne posestnike dva volilna shoda, na katerih je bilo prvič navzočih 16, drugič pa 28 posestnikov. Interesantno bi bilo vedeti za imena hišnih posestnikov, ki tvorijo ta volilni odbor. Župana dr. Tavčarja priporočati kot kandidata našim hišnim posestnikom, bi bilo odveč, ker je to storil sam zadosti s svojim nastopom na zadnjem shodu hišnih posestnikov v Ljubljani in s svojim splošnim delovanjem za ohranitev pravic hišnim posestnikom. Ta shod posestnikov in takrat slavljene zahteve pa je glasilo Ogrinove stranke »Slovenec« prav nesramno napadal, katerih napadov in žalitev še do danes ni popravil. Hišne posestnike bode zanimalo zvedeti, da se na svojem volilnem shodu niti Ogrin, niti dr. Gosar nista izrekla za odpravo naredb v varstvo najemnikov in sta bila oba proti temu, da bi smeli hišni posestniki prosto razpolagati s svojim premoženjem. Sicer je pa popolnoma izključeno, da bi bil Ogrin izvoljen poslancem, temveč v najboljšem, oz. najslabšem slučaju Gosar! Kdor glasuje z SLS, dela zoper samega sebe. Zatorej pozor hišni posestniki!

Ministrski svet razpravlja o ustavnem predlogu.

Beograd, 26. nov. (Izv.) Današnja seja ministrskega sveta je razpravljal o ustavnem načrtu. Odsotna sta bila brez motivacije ministra Drinković in Kovačević, dočim se je Korošec oprostil in odpotoval. Zaprtil pa je svoj predlog pismeno. Prisotni so bili vsi demokratski in radikalski ministri. V predlogu dr. Korošca se fiksirajo naloge in kompetence avtonomnih pokrajin ter se predvidevajo pokrajine z deželnim zborom kot upravne jedinice 3. stopnje nad občino in okrožjem. Predsednika pokrajine imenuje vladar iz ternopredloga deželnega zbora (pokrajinske skupščine). Deželna vlada je odgovorna pokrajinski skupščini v avtonomnih zadevah ter v teh zadevah ni nadaljne pritožbe. Predsednik avtonomne uprave je obenem še civilne državne uprave, zoper čegar odločitve ni pritožbe. Pokrajinske vlade so odgovorne ministrstvu glede njim prenešenega državnega delokroga. Uradnike do 6. činovnega razreda imenuje deželna vlada in jih predloži ministrstvu v potrdilo. Vsi uradniki so odgovorni deželni vladi. S centralno vlado občujejo samo potomo deželnega (pokrajinskega) predsednika. Za slučaj nesoglasja med pokrajinsko in državno vlado odločuje državno sodišče. Zakonski načrti, predloženi od pokrajinske vlade centralni v odobrenje, se smatra-

jo za potrjene, če v teku dveh mesecev ne pride odločitev.

Predlog dr. Korošca je v ministrskem svetu vzbudil senzacijo in posmeh.

Svoje pripombe je poslal tudi Stojan Protič, ki se izreka proti načrtu Laze Markoviča, češ da je prekratek in premalo natančen.

Zlasti važen je predlog Slobodana Jovanoviča, ki je k 16. točkam postavil svoje opombe.

Marković je nanje pismeno odgovoril in jih deloma sprejel, deloma je dal pojasnila in deloma dodatke odklonil. Jovanovičev predlog obsega ustavni načrt s približno 100 členi.

V seji ministrskega sveta so po razpravi sprejeti členi 1 do 20, toda skrajšani na 15 členov. Glede službenega jezika je sprejet kompromis Protič-Korošec, da je v Sloveniji slovenščina in v srbohrvaščini službeni jezik.

Po 28. novembru se s posebnim ukazom razpuste stari sabori in narodna skupščina, narodno predstavništvo se pa ne razpusti, temveč preneha avtomatično, čim se sestane Ustavotvorna skupščina.

Jutri se začne seja ob 9. uri dopoldne. Nadaljuje se razprava o ustavnem načrtu ter o načrtu poslovnika za konstanto.

JDS za prosveto.

Kaj ste storili za prosveto? Premalo reklame smo delali o svojem delu. A kdor ima oči, ta vidi. Ljudska šola je podlaga vsemu. To nam je bilo vodilo. Vsak napredek ljudske šole je bil nemožen, če je učitelj hlapec in trpi glad. Tu smo zastavili svoje sile. Po »Domoljubu« že odmeva. A zdi se nam, da je to zrno vsega. Učiteljstvo bo odslej napredovalo s istim korakom kakor uradništvo. Ta največji naš uspeh ima nedogledne posledice za vso prosvetno situacijo.

Zdaj gremo naprej! Meščansko šolstvo se naglo razvija in tudi v strokovnem šolstvu napredujemo. Zdaj moramo dati učiteljstvu priliko, da se posveži in pretopi v jugoslovanskem duhu in znanju. Tečaji in izleti, študijska potovanja bodo storila mnogo. Boj vodimo zoper privatna učiteljska in za reformo državnih pripravnic. Krona vsemu je visokošolska izobrazba učiteljev, ki jo predvideva Pribičević (pedagogij).

Srednje šolstvo je v reorganizaciji. Če bi imeli naprednega poverjenika za prosveto, ki bi s srcem delal z našo živahno centralo v Beogradu, kje bi že bili!

Univerzo nam je dal naš Davidovič. Samo kratkovidneži hočejo med demokrati in našo univerzo v Ljubljani zasejati nezaupanje. Seveda mi hočemo veliko jugoslovensko univerzo v Ljubljani, nekateri pa provinčijalen zavodič za en milijon ljudi!

Glavni korak pride. Ze se vse leto bori JDS za veliko kulturno posojilo. Končno postaja vest, da je Pribičević sklonil pogajanja za posojilo 250 milijonov švicarskih frankov za kulturne zgradbe in ustanove v Jugoslaviji. Zdaj bo šele iz naših vseučilišč nekaj velikega moglo postati, zdaj vemo, da nam je gotova glasbena in umetniška akademija. Velikopoteznost Pribičevića in srčni stik demokratske stranke nam jamčita, da bo prosveta v dobrih rokah zlasti za Slovenijo, če ostane v rokah tistih zdaj osovražanih in skritiziranih demokratov.

Katera stranka bo najmočnejša?

Vsa politična javnost se danes bavi z volilnimi računi in programi. Vprašanje, kako bo sestavljena ustavotvorna skupščina je največje važnosti za celo našo narodno bodočnost in razumljivo je tedaj, da vsakdo rad pogleda na volilni barometer, kako kaže.

Boj gre danes v glavnem le za eno veliko stvar, za ustavno vprašanje, ki je najožje spjeto s vprašanjem našega narodnega edinstva.

Po vseh poročilih je gotovo, da bo nositeljica programa narodnega in državnega edinstva demokratska stranka izšla iz volilne borbe kot najmočnejša stranka. V Srbiji so njeni izgledi izredno lepi, vesti o cepljenju stranke so prazne izmišljotine, v Vojvodini bo najmanj imela enak uspeh kakor radikalna, v Bosni bo skupaj s kmečko stranko, s katero je vezana po svojem nacionalnem programu, najjačja, na Hrvaškem bo nesporno imela relativno večino, ker je srbski del naroda skoraj ves v njenem taboru, med katoliškimi pa večina naprednih nacionalnih elementov. Tudi Slovenija bo poslala v Beograd dovolj demokratov, da bodo pri odločitvah sklepih lahko varovali tudi specialne interese naše pokrajine. Prognoza za demokrate je: najmanj 140 mandatov; mnogi ji dajo 150 do 160. Volilni izgledi JDS. se še vedno lepšajo, ker se mnogi nezadovoljneži razočarani nad drugimi političnimi kombinacijami zopet vračajo, pod njeno okrilje. Tudi tu se kaže privlačljiva moč jahača.

Poleg demokratov bodo nedvomno najmočnejši srbski radikali. Imeli bodo 90 do 110 mandatov. Oni so nositelji velebrske ideje, ki, če ne gre drugače, akceptira tudi zvezno državo Jugoslavijo, v kateri bi imelo potem srbsko plemo pozicijo Prusije v nemškem cesarstvu. V zadnjem času se uveljavlja med radikali spoznanje, da je ta program neizpeljiv, ker bo JDS. tako močna, da bo vsako razkosanje naše države preprečila. Markovičev ustavni načrt je že krenil na kompromisno pot. Pri radikalcih se pojavljajo resni glasovi, da

Volilno krogiico na Kranjskem v prvo na štajerskem v tretjo skrinjico!

treba o ustavi sporazumna z demokrati na temelju kombinacije političnega centralizma in upravne avtonomije. Vse kaže, da se bo delala ustava po kompromisu med demokrati in radikali.

Kot tretja skupina, ki utegne priti v parlamentu do veljave prihajajo v poštev poslanci raznih samostojnih kmečkih političnih organizacij. Izgleda, da bo ta grupa precej močna in če bo večje vodena ter se bo ogibala opasnih zaveznikov bo mogla igrati vlogo med radikali in demokrati. Stoji pa dejstvo, da so njeni dosednji voditelji parlamentarno neizkušeni ljudje. Raznim samostojnim kmečkim strankam prisojajo poznaveali razmer do 40 mandatov.

Ostale stranke bodo tvorile opozicijo ustavotvorne skupščine. Obnovitev dosedanje parlamentarne zajednice je izključena, ker so nasprotstva med „zavezniki“ se poostrišla do odkritega sovražstva.

Hrvatska zajednica se bo vrnila v Beograd decimira. Njena politika je bila dvoilična in narod jo povsodi zapušta. Računajo, da bo imela 10 mandatov.

Na njene stroške so zrastle Radičevci in Frankovci, ki so znali posebnosti v kulturno zaostalosti hrvatskih krajev preslepiti ljudstvo z geslom „hrvatske kmečke republike“, kjer ne bo davkov ne škricev, ne vojakov, ne šol. Radič in Frankovci utegnejo zbrati do 30 mandatov.

Klerikalci, ki nastopajo v katoliških pokrajinah pod najrazličnejšimi firmami se bodo vrnili v Beograd izolirani. Njihova neiskrena politika in grda taktika jim je spodkopala ves ugled in zaman bodo iskali zaveznikov. Sicer bodo dobili v Bosni in nna Hrvatskem, kjer do sedaj niso imeli skoraj nič, nekaj mandatov, toda sigurni poraz, ki jih čaka na Slovenskem, jim bo vzel mnogo notranje sile. Računati je, da bo v našem novem parlamentu do 25 klerikalcev.

Socijalisti in komunisti bodo imeli približno isto število poslancev. Smatra se, da bodo komunisti nekoliko jačji nego desničarji, toda niti ena, niti druga struja se ne bo mogla mnogo uveljaviti. Ni pa izključeno, da najdejo trezni socialistični voditelji kakor sta Korač in Bukšeg bazo za sodelovanje z meščanskimi strankami v vprašanjih, ki se tičejo socialnega in narodnega našega napredka.

Ostali mandati bodo razdeljeni med grupe in stranke vzporednega značaja, ki se bodo kot sateliti gibale ali okrog večine ali okrog opozicije, če bodo hotele igrati sploh kako vlogo. To so drobci, ki obležijo pri velikem delu za našo ustavo neopaženo na tleh.

JDS za dijaštvo.

Svoj čas so dijak študirali z neznanimi podporami. Povsod pa se jim je šlo na roko glede prehrane in stanovanj, glede zdravniške pomoči in študij.

Po vojni se je dijaško življenje bistveno spremenilo. Proletarizirani so starši, ki ne zmorejo, pa naj pripadajo mestnemu ali kmečkemu stanu, denarnih zneskov, ki jih treba za vzdrževanje sinov v vsučiliških mestih. Premnogi dijaki so bili med vojno oficirji in so zamudili najlepša leta. Rodbina jih je že dejala iz evidence, sedaj pa jih ne more prevzeti znova na rane.

Zato se je v sistemu podpor izvršil preobrat. Država, ki prej ni dala nič, mora danes izštudirati svoje dijaštvo, če ne, da mladina propade.

Stroški za te podpore gredo vzpričo valutarnim razlikam v milijone.

Leta 1919. je poverjenstvo za uk in bogocastje v Ljubljani na dijake pobožilo. V proračunu niso našel zanje ničesar. Stali smo pred veliko krizo intelektualnega naraščanja.

Tedaj je JDS vzela inicijativno za velikopotezno rešilno akcijo, ki jo je zasnoval dr. Žerjav z odličnim uspehom. Poleg državne pomoči, je organiziral samopomoč vseh gospodarskih činiteljev v Sloveniji za naše dijaštvo. Organiziral je več fondov, ki so bili namenjeni podpori dijaštva in izvežbanju učnih moči za vsučilišča. Tehnični, medicinski fond, fond za dijake na raznih gospodarskih visokih šolah — organizirani z delom JDS, po načrtu dr. Žerjava, so rešili dijaštvo leta 1919/20. Več milijonov kron je prišlo njemu v korist.

Isto je bilo letos. Državni prispevki zopet niso zadostovali, zato so komaj pokrili potrebe naših dijakov v inozemstvu, za menze v Pragi, na Dunaju, v Bernu, ni ostalo nič. Tedaj je znova

priskočila JDS in vzravnala položaj.

Od vseh strani je dijaštvo doposlalo iskrene zahvale dr. Žerjavu kot največjemu organizatorju pomoči za dijaštvo. Te zahvale se od demokratske strani ne priobčujejo, ker je delo za dijaštvo naša dolžnost.

V prihodnje bode treba, da začnemo skrbeti za demokratsko dijaštvo posebej. Klerikalci se grejejo na fondih, ki smo jih mi spravili skupaj. Če pa kakšna klerikalna organizacija kaj da, dela za svoje somišljenike.

Odslej bomo morali tudi mi misliti predvsem na napredno in svobodni selno idejo med mladino po srednjih in visokih šolah.

Tri kandidatske liste neveljavne?

Veljavne po volilnem zakonu so liste, ki so točno po predpisih sestavljene. Na Štajerskem so komunisti izročili listo s kandidatom Skofom, kateri danes izjavlja, da ni podpisal kandidatske izjave. Njegova izjava je torej bila polvotorna. Ako bi je ne bilo, bi bila že sodnija lista zavrnjena. Na Kranjskem je komunistična stranka kandidirala ameriškega državljanca Janeza Panjana, ki nima nikakršne opcijske pravice. Tudi ta lista bi morala biti zavrnjena. Najbolj neprijetna je stvar za SLS v Ljubljani, ki ima za nosilca liste dr. Gosarja, ki pa je v kazenski preiskavi radi zločina veleizdaje. Pasivno volilno pravico ima le oni, ki uživa vse državljanke in politične pravice. Ljudje, ki so na sumu veleizdaje, seveda nimajo vseh pravic, ker jih lahko vsak hip sodnija da zapreti. Tudi klerikalna lista se vsled tega maje. Klerikalci so radi tega strašno zbegani in so že čisto obupali nad mandatom v Ljubljani. Radi Ogrina so jim odpadli zadnji obrtniki, radi poverjenika Gosarja vsi hišni posestniki, zdaj pa radi veleizdajkega nosilca liste izstopajo še zadnji iz itak redkih vrst ljubljanskih SLS.

Sušteršičev duh v višjem šolskem svetu.

Višji šolski svet je v zadnjem času postal dovteten za nizkotne denunciacije in brez odpora gleda, kako se po deželi vodi gonja zoper šolo in učiteljsvo, kakor smo je bili vajeni v Sušteršičevi eri; Vse bolj izgleda, da se vrača v našo šolsko upravo Sušteršičev duh.

Dokazi: V vasi K. na Gorenjskem je učiteljica P., ker otroci-začetniki se niso znali moliti očenaša, je pred poukom molila neko pesmico o angelu varhu. Nekega dne prilo mastijo v razred kaplan in dva občinska moža; stopivši pred otroke, zmoliijo očenaš, na kar se z žaljivimi opazkami odstranijo, češ, da je očenaš še vedno obvezna šolska molitev.

Vprašamo, kaj bi se zgodilo, če bi kak kaplan prišel med razpravo v sodno dvorano in bi se nasilno in vedoma vmešaval v sodnikovo uradno poslovanje s strankami, bi nasprotni strankam kazal in sodniku predpisoval kaj ima strankami uradno razpravljati in bi sodniku vedoma in hotoma, v pričo strank jemal ugled pred strankami in ga žalil v uradnem poslovanju kot uradno osebo?

Državno pravdnštvo bi zoper kaplana uvedlo preiskavo in bi ga spravilo pred sodišče, kamor za tak delikt brez dvoma spada!

Katehet v K. in oba občinska moža so se nasilno vmešavali v uradne posle učiteljice in so žalili učiteljico pred otroci kot uradno osebo, državno uradnico. To tvori pregrešek po šolskih in krivičnih zakonih.

In kaj je storil višji šolski svet? Nič! Neki nadučitelj na bivšem Štajerskem je na društvenem zborovanju (neuradnem) se izražal o duhovščini v popolnoma zasebnem pogovoru. Ta slučaj so zoper nadučitelja izvalili klerikalni časopisi. Zaradi popolnoma zasebnega izražene mnenja, kot neuradna oseba, je višji šolski svet na podlagi časopisne vesti uvedel uradno preiskavo zoper nadučitelja, zaradi izjave, ki jo je smatrali kot popolnoma zasebno. V uradnem poslovanju pa nimajo nadučitelju ničesar očitati.

In kaj je storil višji šolski svet? — To ovadbo in disciplinarno preiskavo je hotel zaradi popolnoma je kot pravilno stavil na dnevni red se je in je hotel zaradi popolnoma zasebnega delikta zoper duhovski stan uradno disciplinarno postopati proti nadučitelju.

Očividno je to zloraba uradne oblasti in so to korumpirane razmere, ki smo jih bili vajeni v Sušteršičevi dobi pod avstrijsko zaščito. Predsednik pa, ki trpi take razmere sedaj, ne spada na to mesto pri višjem šolskem svetu!

Na neki šoli v L. se je duhovščina potom starišev vmešavala v pevski pouk in se je katehet sam vmešaval v pevski pouk ter hotel predpisovati učiteljsvu pesmi, ki se bodo pele. Protest se je nanašal na sokolsko koračnico „V boj za stara prava“. Neki učitelj je reagiral na katehetovo predrzno vmešavanje. Ta konflikt je denunciral nekdo

duhovskemu članu višjega šolskega sveta, ki je pri seji takoj interpeliral, zakaj ni na dnevnem redu disciplinarna zadeva tega učitelja.

In kaj je storil višji šolski svet? — Uvesti hoče disciplinarno preiskavo zoper učitelja.

Klerikalno časopisje je v zadnjem času pavšalno dolžilo referenta G. višjega šolskega sveta, da protipostavno razširja šole in daje učiteljsvu dopust; učiteljsvo pa je to časopisje pavšalno blatilo, da je skrajno nedelavno in leno v šoli.

In kaj je storil višji šolski svet pod sedanjim predsedstvom? — Niti toliko, da bi uradno ugotovil, da so bile pri razširjenju šol zaslišane vse korporacije, da se je razširjenje izvršilo s postavnim soglasnim sklepem pri seji višjega šolskega sveta, da so bili vsi dopusti dovoljeni le na podlagi uradnih dokazil in s podpisom predsednika višjega šolskega sveta ter da so vse obdolžitve napram referentu, o njegovem uradnem poslovanju neresnične.

Ne! Višji šolski svet bi pa bil kmalu v stanu, da bi na podlagi časopisnih obdolžitve izdal kak ferman (kakor n. pr. oni po prvi regulaciji plač), ki bi učiteljsvu v ukornem tonu izrekal grajo za lenobo in nedelavnost.

Duh narodne in verske nestrpnosti v višjem šolskem svetu pa karakterizuje slučaj, da je bilo pod sedanjim predsedstvom višjega šolskega sveta sploh mogoče, da je prišlo zgolj iz narodnega sovražstva do Srbov in iz mrznje do pravoslavja od strani katoliškega zastopnika cerkve v višjem šolskem svetu do protesta zoper nameščenje neke srbske učiteljice za srborhvaščino v Sloveniji, katero nameščenje se je izvršilo popolnoma pravilno po zaslišanju poverjenstva za uk in bodočastje v Ljubljani in na podlagi višjega šolskega sveta.

Skandal, da se je sploh dopustilo razpravljati o takem protestu in se ga ni takoj odklonilo s strani predsedstva.

S tem je dokazano vpeljevanje straha denuncijantskega režima, da se učiteljsvo stavi za vsak delikt zasebnega značaja na uradno zatožno klop potom ovadbd duhovščine; dokazano pa je tudi, da višji šolski svet deluje še v popolnoma avstrijskem protisrbskem duhu, ne pa v državnem duhu naše nove države.

Tak višji šolski svet zasluži z državne strani takojšen razpust in temeljito remeduro!

Klerikalno gospodarstvo.

(Dopis iz Radovljice).

Smatramo za koristno in potrebno, da sporočimo javnosti, kako zastopa SLS, kot slovenska in ljudska stranka gospodarske interese ljudstva. Klerikalni velmožje pri nas, ki so iz nič kaj postali in danes vladajo našo občino, nimajo niti najmanjšega čuta pravičnosti in gredo v svojem blaznem napuhu celo tako daleč, da je „najprimitivnejši“ izmed njih pridobil častno ime „radovljiški bog“. In na to ime je njegov zet tako ponosen, da mu bo treba nabiti obroč okrog trebuha, da ne bo počil. Kratko: Naši velmožje so ne glede na njihovo pamet veliki gospodje, ker so postali med vojsko milijonarji s tujimi žulji. Ne bomo govorili o tistih, ki so jim morali med vojno za male denarje služiti prav po suženjsko, samo, da so bili oproščeni, o tem vedo povedati Lancovčani in Lipničani več podrobneje; govorili bomo o tem, kar se tiče našega mesta.

Občnske posle je vodil med vojno do preobrata G. F. Janc in je bil zato tudi oproščen. Da pa je oprostitev tem bolj držala, je morala občina podpisati 50.000 kron vojnega posojila. Ker pa ni mela denarja, se je denar najel na posodo pri tukajšnji Mestni hranilnici, kjer obstoja dolg še danes. Nad vse „kumštini“ mestni očetje so utemeljevali najetje posojila s tem, da bodo plačali pri Mestni hranilnici le 50 odstotno vojno posojilo, pa bo neslo 5½ %, tako, da bo občina še zaslužila.

To pa še ni vse. Mi imamo tudi Mestno hranilnico, ki je še v računskem zaključku za leto 1918., ki je izšel sredi leta 1919., delala za se reklamo, da je prvi najvamejši in največji denarni zavod za nalaganje denarja na Gorenjskem ter da jamči za njo mesto Radovljica z vsem svojim premoženjem in svojo davčno močjo. Torej tako sredi leta 1919., ko se je že dobro vedelo, da je vojno posojilo jako dvomljiva postavka med aktivami. Ko pa je letos izšel računski zaključek za leto 1919., ne prinaša več nobenega predgovora in izkazuje samo suhe številke. Računski zaključek za leto 1917. prinaša še izkaz vrednostnih papirjev v vsoti 3.382.826 kron 10 vin.; v tej vsoti pa je zapopadnega vojnega posojila 2.774.172 kron in druge vrednostne papirje pride razmeroma mali znesek 608.654 kron 10 vin. Računski zaključek za leto 1918. pa ne prinaša več takega izkaza in je zanj določena stran prazna, tako, da ni mogoče doznati, koliko je v zaključku v izkazani

svoti pri vrednostnih papirjih, ki znaša 3.828.419 kron 60 vin. zapopadnega vojnega posojila. Brez dvoma pa se vsota 2.774.172 kron, ki je izkazana za leto 1917. ni zmanjšala, ampak vsled podpisa VIII. vojnega posojila še zvečala. Splošno se govori, da je podpisala Mestna hranilnica tri in en četrt milijona vojnega posojila. V računskem zaključku za leto 1919 je izkazan odpis na vrednostnih papirjih 260.558 K 27 v. Ako ves ta odpis velja vojnemu posojilu, ga mora tedaj imeti Mestna hranilnica še tri milijone. Tudi v zaključku za leto 1919 vrednostni papirji niso detajlirano izkazani, kakor bi morali biti.

Iz tega je razvidno, da imamo meščani, ki jamčimo s premoženjem in davčno močjo samo dolžnosti brez pravice vpogleda, ker se nam niti izkaza o tako važni bilančni postavki ne da. Hranilnica izkazuje koncem leta 1919 stalnih vlog 7.772.961 kron 53 vin., vrednostnih papirjev pa 4.598.961 kron 33 vin., torej več kot polovico vlog. Ker so ti papirji izkazani na strani aktiv, jamčijo za vloge, zato je treba, da se jih izkaže in njihovo pravo vrednost dožene. To je zavod dolžan meščanom, ki jamčijo in vlagateljem, ki zavodu zaupajo svoje prihranke. Toliko v administrativnem oziru!

Kar se pa tiče gospodarske strani, se moramo vprašati, ali je bilo res treba, da je Mestna hranilnica podpisala tako ogromno svoto vojnega posojila? Ne! Dasi so oblasti sišile, direktno prisiliti niso mogle. V primeri z drugimi zavodi, z enakim statutom je podpisala mnogo preveč. Navedite nam samo en zavod, ki bi bil v takni polovico vlog v vojno posojilo! Drugo vprašanje pa je, zakaj je ravnateljstvo dovolilo toliko vojnega posojila. Prvič zato, ker je bil ravnatelj oproščen. Drugič pa, ker so občinski odborniki slovenske ljudske stranke imenovali v ravnateljstvo najstrastnejše Nemce. Glavar Mathias je bil itak kot vladni komisar, namesto umrlega Rudescha se je dalo v ravnateljstvo kot jurista Nemca Friedla, dasi so imeli še drugih slovenskih juristov. Ko so vsled denunciacij pregnali davčnega nadupravitelja Čebulja v Murav, je prevzel njegovo mesto v ravnateljstvu Nemec Kreinz, kakor da nismo imeli nobenega slovenskega uradnika več pri davkarji ali sodniji. Ti od občinskega odbora imenovani Nemci so podpirali predloge za vojna posojila in tako držali ravnatelja v oprostivih.

Ravnateljstvo pa še danes prav malo misli na to, da je vojno posojilo jako dvomljiva vrednost, in da bo treba, ako država prevzame 50 %, kar pa še ni gotovo, kriti še vedno poldrugi milijon. Vzdržuje še eno uradniško mesto več kot prej, toda ne iz potrebe, ampak, ker je dotični „Uradnik“ (z enim razredom meščanske šole!) vodja Orlov. Ravnatelj sam pa ima hranilnico samo za šport in se je popolnoma posvetil svoji lesni trgovini. Pri hranilnici zasluži samo toliko, da ima za cigare, kakor pravi sam. Tako, da faktično delata v zavodu le en uradnik in hišnik.

Ako bi bil zavod privatno podjetje, bi nas prav nič ne brigalo, kako je z njim, a tako, ko pa je prizadeto premoženje in davčna moč mesta, smo morali dati povod na razmišljanje, ker mesto smo meščani in „davčna moč“ mestne občine je tista stiskalnica, ki bo v kritje izgub stiskala nas. Zato pa vse tiste, ki nismo klerikalni, vso odgovornost odklanjamo. Odgovornost nosi ravnateljstvo mestne hranilnice in klerikalni občinski odbor. Te ljudi naj se dene pod sekvester, saj imajo menda milijone, naj plačajo. Vloge so tuj denar, ki jamči zanj tisti, ki z njim gospodar. Ako so znali varovati svoj zasebni zavod pred vojnimi posojili, zakaj so potem naprtli mestu tako odgovornost? Radovedni smo, če se bo tudi sedaj skušal g. župan zviti, kakor enkrat pri neki pravdi z besedami: „O, župan sem že jaz, župan, ampak vem pa nič; vedo pa vse oni „vsevedeži“!“

Ob koncu pa samo še vprašamo merodajno oblast: Ali je tak zavod še pupilarno varen?

Volilna borba

v. Opozorilo volilcem. Marijin trg št. 1, 2 in 3 volijo na drž. realki, št. 4 pa na sodniji. — Ljubljanski grad se zove Grajska planota in voli v šoli pri sv. Jakobu. — Židovska ulica voli na obrtni šoli. — Dr. Valentin Zarnikova ulica in Strmi pot voli v mestnem domu. Janez Trdinova ulica na I. državni gimnaziji. Hiše št. 7 in 10 v Gledališki ulici ter št. 15 v Beethovnovi ulici volijo istotako na I. državni gimnaziji.

v. Volilni odbor državnih nastavljenecv, t. j. Gosar, je razposlal uradnikom oklic, a kosar preti uradnikom, če ne volijo SLS, da bodo premeščeni v Prižren. On pač misli, da je kakor pod Avstrijo, ko je na Sušteršičev migljaj moral profesor in uradnik na Gornje Štajersko ali v Bukovino. Med tem pa anonimni pisec letaka dobro ve, da se

v načrtu pragmatike nahaja točka, ki premeščanje uradnikov iz pokrajine dovoljuje po lastni prošnji ali vsled disciplinarne sodbe in da je tudi v Klerikalci hočejo avtonomijo t. j. Sušteršičev sistem protekcije klerikalnih petolizcev: na dobra mesta pristišči SLS, ki jih upravni odtsek SLS premešča kakor hoče. Iz uradnikov hoče narediti hlapce. Istočasno, ko Gosar v Ljubljani pošilja anonimna pisma, ista njegova stranka po deželi ščuva kmete proti stradalajočemu uradniku, češ, da „žro, žro in žro“.

v. Kdo so ti gospodje? Za Gosarja je izdal oklic anonimno »Volilni odbor državnih nastavljenecv«. Člani so dr. Breclji, ki je brez potrebe zapustil Gorico, da tu zasede V. razred, Golia, ki živi v blaznosti, da je poverjenik IV. razreda in bivši Triglavčan Dušan Sernec, ki prejema dvoje plač, trije trpini zreli za Prižren.

v. Kompromis med SLS in NSS? Odkar je dr. Korošec v Mariboru potkal naredne socialce po ramenu in na klerikalnem shodu izjavil: „O NSS ne bom govoril, ker nam ne hodi v pšnico...“ Oni nas ne motijo, mi tudi njih ne!“ se množijo glasovi, da obstoji med klerikalci in narodn. socialci tajen sporazum. Eden izmed voditeljev NSS, gospod Kozina je sedaj očitno priznal, da je to resnica ter izjavil, da bosta SLS in NSS v ustavotvorni skupščini napravili „blok!“ NSSarji kot avantgarda klerikalcev!

v. Proti pretepaču Brandnerju, ki ga kandidira NSS v Ljubljani, ki je kot zastopnik socialne ideje napadel na Unionskem shodu nekega invalida in mu z bokserjem razbil glavo, je vložena od strani ljubljanske policije ovadba zaradi nošenja prepovedanega orožja (bokserja) in temeljem zdravniškega izpričevala ovadba zaradi težke telesne poškodbe. Prijavilo se je že več priči, ki so izpovedale, da je potegnil iz žepa kandidat Brandner bokser, planil med zborovalce ter ranil invalida.

v. Takole vzpodbuja Koroščeva „Straža“ naše narodne socialce: Mi se ne ukvarjamo z NSS, ker so tudi oni do stojni z nami. NSS je tudi mlada politična moč, katero še čaka življenje. Mlademu človeku ubiti življenje takoj pri prvem javnem nastopu, bi bila politična surovost, kakršne bi bil zmogel, če bi bil pri moči le kak Voglar, Sernec, Kukovec, ne pa stranka, ki basira na krščanski načel! — Kdor hoče še več dokazov, naj čita poročilo o shodu NSS v „Večernem listu“, ki diha sočutne simpatije za narodne socialce. Klerikalci dobro vedo, kako krepko jim pomagajo voditelji NSS v boju proti demokratom. Zato so hvaležni in to tudi javno kažejo.

v. Iz Laškega nam pišejo: V „Novi Pravdi“ z dne 24. novembra 1920. št. 56, pere se pod naslovom „Kako lažejo demokrati“ tukajšnji brivec in kandidat NSS Blaž Zupanc in trdi, da je članek v „Jutru“ z dne 21. novembra 1920, št. 79, popolnoma zlagan. Mi ostanemo pri svoji trditvi in hočemo v podkrepitev te trditve navesti še sledeče: Zupanc je bil član nemškega pevskega društva v Beljaku, kar dokazuje tudi fotografija, koja ima, oziroma je imel v svoji brivnici. Po prihodu v Laško je iskal stika s SLS. Pri zadnjih državnoborskih volitvah je agitiral v svoji brivnici za vse tri kandidate. Do prevrata se je Zupanc lovil pri strankah, kakor pijana muha, vse bi rad bil. Postal je tudi nemčur, kar dokazuje sledeče: Neko pustno sredo pokopaval je v mašniški obleki pusta, za kar ga je tukajšnji nadžupnik ovadil državnemu pravdu. Slednje je uvedlo preiskavo. Na intervencijo nekega tukajšnjega nemca je bila preiskava ustavljena. Ko je vseznajni g. Zupanc bil o tem obveščen, je takoj pristopil k tukajšnji takrat „stram“ nemški požarni brambi. Povodom nekega sestanka požarnih brambovcv je imel Zupanc nek nagovor, v katerem se je Nemcem zahvaljeval, da so ga rešili ter izustil sledeče besede: „Von heute an gehör ich Euch, halte nicht mehr mit den Windischen“. Pri tej priliki je hajlal ter plačal sodeček piva. Po prevratu je organiziral s pomočjo drugih naprednjakov krajevno organizacijo JDS ter bil do zadnjega časa nje tajnik. Pomisljal se je tudi k SKS, kar dokazuje dejstvo, da sta pri reviziji manjkali dve prilogi sestankov te stranke. Tudi je res, da je dven revam odvzel kar polovico prejete podpore, in sicer eni 600 K, drugi pa 800 K, kar dokazuje sodni spis pri državnem pravdnštvu v Celju. Tudi je res, da je Zupanc načelnik in blagajnik tukajšnje obrtniške organizacije in da so pri reviziji manjkali dve prilogi za večje zneske. — Da je bil on let 1907 član NSS ni res, ker takrat take stranke sploh nismo poznali. Zupanc je bil sploh vse — samo značnej ne — in razli tega je očitak, da ima navrično preteklost, popolnoma upravičen. Taki ljudje spadajo slej ko prej v kam drugam, nego v parlament.

Domače vesti.

Ljubljana, 26. novembra.

* Osební napadi so nastopili v zadnjih dneh. Zasluga, da so jih izkopali iz predvojnega arzenala, gre NSS. SLS jih ponavlja in pomnoži. Vendar vse to ne izda nič. Plitvi sunki proti dr. Tavčarju odpadajo, kakor če s papirjem strelija na železne oklope. Kar pa strupeno pogrevajo zlasti v današnji številki klerikalci o dr. Žerjavu o Agromerurju itd., je že toli premeto in stokrat ovrženo, da vzbujajo samo pomilovanje. Iz vsega se vidi samo onemogla divja jeza onega, ki se potaplja. Tudi kača predno pogine sika trup, pa nič ne izda. Zapanje v naše voditelje je neomajno in čim bolj SLS vpije, bolj uvidevamo, da — jašemo!

* Ni amnestiran! „Slovenec“ končno vendar priznava, da se nahaja dr. Gosar v kazenski preiskavi po § 85. srbskega kaz. zak. zaradi zločina nad domovino, obenem pa trdi, da je bila že proglašena amnestija zaradi zločinov, storjenih po tem paragrafu. Slaba tolažba, ker to bi samo pomenilo, da je dr. Gosar sicer zakrivil zločin, ki se ga obdoljuje in da se ima zahvaliti samo srečnemu naključju, da je bila proglašena amnestija, da ni bil kaznovan. Pa tudi ta tolažba je prezgodnja, ker amnestija se ne nanaša na slučaje kakor je Gosarjev! Nanaša se namreč le na zločine po srbskem kazenskem zakonu, ki so se zgodili na slovenskem ozemlju.

Javen poziv voditelju narodno-socialne stranke gosp. Kozincu! Ker še danes niste navzlic opetovanim opominom podpisani upravi plačali denarja, ki ste ga prejeli kot nabiralac insarator, od insarator v našem listu, Vaš s tem pozivljamo, da to čim prej storite, ker bi sicer bili primorani odstopiti zadevo kazenskemu sodišču. Uprava »Narodnega glasu« v Ljubljani.

* Zaplotniki. Včeraj smo priobčili pismo zastopnikov g. drja. Brezgarja, ki ugotavljajo, kako so se obnašali gospodje iz „Nove Pravde“ ko so jih prišli prositi, da klevete proti drju. Brezgarju ustno ponovijo. Kdor te družbe ne pozna, je morda pričakoval, da bo do voditelji NSS čakali zastopnike drja. Brezgarja z moškimi izjavami: „Da, napadli smo Vašega človeka, imamo material in gremo pred sodišče!“ Še pred par dnevi je „Nova Pravda“ zapisala: Gospodje, kar pridite, mi Vas pričakujemo! — In kdo jih je pričakoval? Gospod Fakin, ki je valil vso odgovornost na „odgovornega“ urednika, nekega gospoda Severja, ta gospod Sever pa je izjavil, da noče ničesar izjaviti kakor to, da je dotični član sar izjaviti kakor to, da je dotični članke bral. Z drugimi besedami: pred seboj imamo nov slučaj tiste klevetniške zahrbtnosti, ki je glavno orožje NSS proti JDS. Čim pograbite takega narodnosocialnega junaka (navadno se skrivajo) za vrat, pa vam pade na kolena ali pa siloma pobegne. Gospodje voditelji NSS so že opetovano imeli priliko, da res dokažejo pred svetom na konkretnih slučajih upravičenost svojega kritikanja o korupciji. Niti enkrat se te prilike niso hoteli poslužiti! Tako je tudi v slučaju Brezgar. Gospodje so se urezali — nimamo udeležene g. Severja (ki je menda črkostavec v Peskovih tiskarni, kjer se tiska N. P.) in niti eden izmed njih ni imel moralnega poguma, prevzeti odgovornost na sebi! — Kaj pa pravi N. P. hoče stvar predstaviti tako, kakor izjavil, da prevzame vso odgovornost in da je dotične novice čital, predno so šle v tisk. Gg. (Brezgarjevi zastopniki) kljub temu niso bili zadovoljni in so hoteli na vsak način osebnih tožb. Gospodje so se uredili — nimamo nobenega vzroka tožiti se osebno. N. P. hoče stvar predstaviti tako, kakor da bi tožba radi razžaljenja časti se mogla naperiti proti listu in ne osebno proti piscu ali uredniku! In hoče javnosti navesti, da so bili Brezgarjevi zastopniki sodna komisija, pred katero odgovorni urednik more obvezno prevzeti odgovornost za svinjarije svojega lista. Toda tudi narodni socialci so toliko brihtni, da vedo, da bo gospod Sever, kadar bo stal pred sodiščem, še vedno lahko rekel, da ni čital in da odklanja odgovornost. To je hotel dr. Brezgar prepričati s tem, da prisili narodne socialce takoj pred okrajno sodišče ter jim da priliko res nastopiti dokaz resnice. Tega so se gospodje zbal. Če N. P. govori o „tožbah“ v množini, moramo mi dostaviti komentar. Zastopniki drja. Brezgarja so namreč napram gg. Fakinu in Severju označili celo njihovo početje s tako krepkimi izrazi, da bi bil g. Fakin imel dovolj povoda, da jih toži. Zakaj tega ne sto-

ri? Ker se zaveda lopovstva v postopanju narodno-socialne gosposde!

* Ljubljanski malkontent nam piše: Bilo nas je precej, ki smo iz malkontentstva simpatizirali z narodnimi socialci, toda kakor hitro smo jih videli in slišali, kakor hitro so nastopili javno in začeli pisati po „Novi Pravdi“, smo takoj videli, da imamo opraviti s političnimi derani in analfabeti socializma. Prepričan sem, da bi Deržičeva kavarniška družba dobila mnogo več glasov, da se ni pokazala v javnosti in se povsod in na vsakem koraku tako nesmrtno blamirala.

* Slišči z Unionskega shoda. Z galerije se oglasi medklicatelj: Naj še verizniki govoré! Medklic iz občinstva: „Tovariš predsednik, daj besedo tovarišu Pesku“. Viharno odobravanje. Kljub temu se tovariš Pesek ni oglašil k besedi! — Iz občinstva pade zopet medklic: „Verizniki!“ Od govorniškega odra poskoči besno tov. Fakin, ko pa zagleda dr. Fetiha, sramežljivo povese oči in se na skrivaj zmuza nazaj na govorniški oder! — Splošen aplavz!

* Identificirajo se klerikalci s Peganom in Vehovcem. Slovesno so bili pozvani, da izključijo iz svojih vrst Pegana in Vehovca in da se jih smatra za brezčastne ako tega ne storijo. Klerikalci molčijo in ščitijo tako Vehovca in Pegana, kakor Benedika in Šusteršiča. Oni se z njimi identificirajo. Klerikalci računajo s strašno moralno propalostjo našega ljudstva, da si to upajo in mislijo, da jim bo v kljub temu še kak dostojen človek dal svoj glas. Ali pa je morda res naše ljudstvo tako nizko padlo v svoji morali in res že tako poživinjeno? Ljudje božji, ako hočete varovati človeško dostojanstvo in pokazati svetu, da pri nas še ni vse poživinjeno, ne dajte glasu klerikalcem, ki ščitijo take moralne propalice, kakor sta Pegan in Vehovec!

* Sapo jim je zaprlo. Znana javna izjava dr. Oblaka, ki je prevzel vso kazensko pravno in moralno odgovornost pred svojo vestjo. Klerikalci kar gledajo, se posvetujejo in — molčijo. Kaj pa hočejo, ko je celo razkritje Peganove zadeve do skrajne pičice gola in čista resnica! Klerikalci molče in — strmiijo, nad — lastno moralno propalostjo, ki se zrcali v Peganovi aferi. Danes govorijo o tem slučaju na sramoto našega naroda, ali bolje, naših klerikalcev po Češkem, ter se spogledujejo ter šepetajo, kaj se je pač zgodilo s to moralno propalico na Slovenskem in ali še nosi tega človeka jugoslovanska zemlja. In naši klerikalci še ščitijo tega človeka in napadajo in obliivajo z gnojnic tistega, ki ga je razkril. Strašen je slučaj Peganov in strašna je zavrnitev klerikalcev. Kdo more z njimi glasovati? Samo moralna propalica!

* Kandidat — pretepač. Po besedah smo spoznali narodne socialce, čitali smo njihove programe, a da imajo v konceptu svojih programskih govorov njih kandidati tudi pretepanje, videli smo na sinočnjem shodu, ko je narodni sociallec in kandidat za Ljubljano, Brandner sredi svojega govora planil z govorniškega odra in se začel pretepati z zborovalci. Pri tej priliki je udaril nekega invalida, ki je stal kot miren poslušalec, s tako močjo po glavi, da ga je obliila kri. Po tem svojem junaštvu jo je odkril obložen s klobutami nazaj na oder. Ko je nastopila policija, so narodni socialci skušali utajiti junaštvo svojega kandidata Brandnerja, toda takoj se je službojučemu policijskemu organu javilo več priči, ki hočejo dokazati Brandnerjevo pretepaštvo ter si je policijski organ takoj napisal imena priči.

* Mladina je naša bodočnost. Na praški univerzi je vpisanih nad 1500 jugoslovanskih dijakov. Nekdo se je zanimal, kako ti mladi ljudje nazivljajo svojo domovino v tujem svetu. Tektorat mu je dal na vpogled nacionalne in pri tem se je ugotovilo, da je v rubriki „država“ 90 % naših dijakov zapisalo „Jugoslavija“, 10 % pa samo „Slovenija“, ali „Hrvatska“ ali „Srbija“, nobeden pa ni zapisal: Kraljevina SHS. Mladi ljudje poznajo našo državo samo pod imenom Jugoslavija. Mladina je naša bodočnost.

* Vprašanje na višji šolski svet in poverjeništvu za prosveto. Uredništvu „Jutra“ v Ljubljani. Temeljem § 19. tiskovnega zakona in z ozirom na poročilo pod naslovom „Vprašanje na višji šolski svet in poverjeništvu za prosveto“, objavljeno v 78. številki vašega lista z dne 20. novembra 1920., zahtevam, da objavite v zakonitem roku na istem mestu in z istimi črkami sledeči popravek: „Ni res, da je poverjenik za uk in bogočastje imenoval okrajne šolske nadzornike in jim preko svoje kompetence izpostavil službene dekrete. Ni res, da je bil ministrstvo prosvete v Beogradu predložen akt falsificiran formalno in stvarno, res pa je, da so se uverjeni prepiri predlogov re-

ferenta Oangla in sejnega zapisnika višjega šolskega sveta predložili, ki se ujema z originali.“ — Poverjenik dr. Karel Veršovšek.

* Izjava. Gospodu dr. Ivo Benkoviču v Ljubljani, substitutu doktorja Šusteršiča. Gosp. dr. Benkovič je podal v današnjem „Slovencu“ malo premišljeno izjavo, pod nekvificiranim naslovom na mojo adresu. Odgovarjam mu takoj. Naj izvoli vpogledati akt B 211/19, komisije „Zur Erhebung militärischer Pflichtverletzungen, Wien I., Dr. Karl Lueger-Platz 6“, v preiskavi proti takozvanemu „krvavemu psu“ Johanu Boubliku. V tem aktu bo našel tudi zagovor „krvavega psa“, da je — nedolžen, in pasus: „Einen Beweis dafür, dass er beliebt war (nekaj neverjetnega!) erblickt er darin, dass einer seiner Auditoren, der Abgeordneter war (Dr. I. Benkovič), ihn in seiner späteren Dienststelle (torej že potem, ko je Boublik že vse zločine na Kranjskem doprinesel!) wiederholt besucht hat und mich seiner Anhänglichkeit versichert hat.“ (Dokaz za to, da je bil priljubljen vidi v tem, da ga je eden njegovih auditorjev (poslanec dr. Benkovič) na njegovem službenem mestu pozneje opetovano obiskoval in mu zatrjeval svoje simpatije.) Obžalujem, da me je g. dr. Benkovič prisilil k tej konstataciji, toda jaz mu ne morem pomagati. Tega mu res ni bilo treba. Kot jurist-odvetnik bi lahko vedel, kako daleč sme iti. Razumemo pa, da ga je sram biti v kavzalni zvezi z Brencetovo afero, v kateri je le Pegan. Jaz vem, kaj zapišem, in razlikujem med tonom ki se ga poslužujem z ostalimi tovariši in — Peganom. Zato bo dajal g. dr. Benkovič odgovor na kompetentnem mestu. Zalitev pod nekvificiranim naslovom pade nanj nazaj. — V Ljubljani, 26. nov. 1920. Dr. Josip C. Oblak.

* S Pragerskega nam pišejo: Razkritje mnogim odprla oči. Doli z Efiati nabnašli naš klerikalci v času vojne, je nam znova pokazalo vso propalost klerikalizma. Ne more biti hujše obtožnice, kakr je članek: „Ni škoda, da ga ustrele!“ Moška beseda drja. Oblaka je mnogim odprla oči. Doli z Efiati našega ljudstva! — Iragerski Slovenci.

* Iz Novega mesta nam poročajo: Ukazano je, da se pri državnih slavnostih poje na prvem mestu državna himna „Bože pravde“. Zupnik v Smihelu, Trskan, ki stoji na stališču, da ga država in Srbi „nič ne brigajo“ ter pričakuje še vedno Mesijo Šusteršiča, je pa odredil, da se bo pela dne 1. decembra v cerkvi samo „Lepa naša domovina“, češ Srbom bomo mi SLS že odklenali. Ker vodijo petje šolske seestre, bo ostalo pri njegovi naredbi in g. Brejc bo, namesto da nastopi proti upornemu duhovniku, dal svoj blagoslov.

* Obnovitev procesa proti Radiću. Zagrebški „Stol sedmorice“ je na Radićevo ničnostno pritožbo proti kazni razpisal razpravo za 14. december ob 9. dopoldne, na kateri bo obtoženca zastopal njegov zagovornik dr. Maček. Radićeva pritožba proti sklepu Stola sedmorice, da mora ostati v zaporu, je bila zavrnjena.

* Zadržna centrala. Pri tej združni organizaciji je preko 10 milijonov izgube. Kdo bo to plačal? Brez dvoma zadržniki, ki so večinoma kmetje. Ljudje, ki imajo na vesti čez 10 milijonsko izgubo, naj kar molče o izgubah pri naprednih zavodih, na primer pred 10 leti pri zadrugi Agromerur. Saj vsak ve, da so člani načelstva te zadruge gg. Lenarčič in Žerjav iz svojega poravnali do zadnjega vinarja vso izgubo, tako da noben zadržni član ne trpi nič. Naj store isto klerikalci pri Zadrugi centrali, pa bo dobro!

* Ostro pritožbo nam pošiljajo iz Brežic, odkoder nam pišejo: Zla usoda me je vrgla kot pacijenta v Deželno bolnico v Brežicah. Lepa bolnica. Centralna kurjava. Toda — cevi so se pokvarile, uprava jih je morala poslati (še spomladu) v popravo v Gradec (firmi, od katere so bile svojčas nabavljene). Zima se približuje — cevi ni... Zima je tu — cevi še ni... Par žrtve, mrtič za pljučnico, dobljeno v bolnici — cevi še vedno ni... Kje so? Pri carini v Mariboru ležijo od 12. avgusta! Tri mesece zadržuje že ta slavna carinarna stare cevi! Kaj jo briga, če medtem bolniki trpijo ali pa tudi za pljučnico umro! Za gosposde pri stavbnem uradu deželne vlade pa nekaj drugega. Gospodje, tudi vam je najbrž znano, da so infekcijske bolnice dokaj točen kulturometer vsakega naroda. Infekcijski paviljon tukajšnje bolnice pa je še vedno podoben — betonirani kleti; in še ta betonirana klet je v žalostnem stanju. Ali vas ni nič sram?

Gospodarstvo.

= Cene na tržaskem tržišču. V Trstu so bile dne 21. t. m. naslednje cene: Volna: cene nekoliko nižje kakor prejšnji teden. Še vedno živahno popraševanje po nečisti volni. — Kože: Vsled padanja valute in slabe kupcije s strani Francozov so cene nepovoljne, zlati telečjih kož. Trgovina z ovčjimi kožami popolnoma stagnira. Cena goveji koži pada. — Vino: Tržišče mirno. Cene za eksport: istrsko 230 do 270 lir po kvaliteti in kraju; Puglia, rdeče 24 do 25 lir po hektolitrski stopnji; Pachino 24 do 25 lir, rdeče Etna 22.5 lir, belo sicilsko 22.5 do 23 lir. — Suho sadje: sultanine se prodajajo na bazi 1.100 lir, smokve Calamata 270 do 280 lir, smokve nevezane 240 lir. — Les: Cene lesu padajo, ker je zavladala stagnacija zaradi tega, ker dohaja mnogo blaga, kupci pa se drže rezervirano. Računa se, da se nahaja sedaj v Trstu 400 do 5000 vagonov neprodanega lesa. S 1. decembrom bo odkladališče v Skednju ograjeno in v celjavo stopi dekret, s katerim se ogražnja za „Punto franco“ glede lesa. Ta vest je zadovoljila vse zainteresirane, ki so to nestržno pričakovali.

= Davek na poslovni obrt. Finančni minister je izdal naredbo od 17. novembra t. l., s katero določa kurz zlata za plačevanje davka na poslovni obrt pri izvozu blaga al pari s srebrom. Na temelju te naredbe iznaša davek na poslovni obrt pri izvozu trgovskega blaga ravno 50 % od izvozne carine.

= Deficit naših železnic. Po računskih zaključkih so imele naše železnice v mesecu septembru t. l. primanjkljaj nad pet milijonov dinarjev.

= Blagovni promet v Beogradu. Beograjsko železniško ravnanstvo je za deset dni ustavilo prejem novega tovarnega blaga za beograjska postaja zaradi tega, ker je tamošnja postaja popolnoma zabasana z natovorjenimi vagoni. Zastoj je nastal vsled tega, ker beograjska postaja nima dovolj skladišč, kjer bi se je moglo dospevajoče blago spraviti in ocariniti, na progi in v postaji pa stoji nad 1000 vagonov.

= Ukinjenje blagovnega prometa z Avstrijo. Ravnanstvo južne železnice sporoča, da je blagovni promet z Avstrijo do dne 1. decembra ukinjen. Do imenovanega dne se torej nove pošiljke ne bodo sprejemale.

= Uvoz bombažev tkanine. Gospodarsko-financijski odbor je odobril uvoz šivanega blaga iz bombažev plezene tkanine, in sicer izključno perilo.

= Izvozna plačila v srebru. Finančno ministrstvo je odredilo, da se izvoznikom o priliki izvoza vse davščine računajo v srebru, ne v zlatu.

= Zakon o ribolovstvu izdeluje ministrstvo poljedelstva v Beogradu. Ta zakon bo veljal za vso državo. Namen zakona je podpirati ribogojstvo v rekah in v morju. V ministrstvu se ustanovi oddelek za podpira, nje ribogojstva.

= Prioritetne obligacije Dolenjskih železnic. Kakor nam javlja upravni svet Dolenjskih železnic, se bodo izdružane 40dstotne prioritetne obligacije te družbe ter do 1. junija t. l. zapadli kuponi omenjenih prioritetnih obligacij od dne 1. decembra t. l. dalje izplačevali pri Kranjski hranilnici v Ljubljani.

= Trgovinska pogodba s Češkoslovaško. Kakor poroča beograjska „Epoha“, je finalni minister pooblaščen, da izvede pogodbo o časni ureditvi trgovinskih odnosov med našo državo in češkoslovaško republiko, ki je bila sklenjena in podpisana v Pragi, z vsemi njenimi dodatki. Pogodba bo te dni objavljena v Uradnem listu obenem s pogodbo o kontingentih blaga za izvoz iz naše kraljevine v češkoslovaško republiko in obratno ter z listo blaga, katerega izvoz je dovoljen v označenih letnih kontingentih iz Češkoslovaške v našo državo. Ta pogodba ostane v veljavi do 30. junija 1921.

= V Zagrebu se je osnovala z glavnico 6 milijonov kron tvornica laka z naslovom: Mosler, tvornica laka, d. d. Sodelujejo Centralna, Eskomptna, Praštediona in Banka za trgovino in industrijo. Udeležena sta tudi dunajski tvorničarja Maas in Wagner, ki sta že poslala v Zagreb za poslovodjo inženirja Riega.

= V Zagrebu se je ustanovila tvornica za kuverte in drugo papirnato konfekcijo. Glavnica znaša 6 milijonov kron. Pri podjetju so udeleženi: Jug. industrija papirja, Kugli, in nekatere druge privatne tvornice, ki se pečajo s prodajo papirnatih izdelkov. Stroji so že prispeli iz Nemčije in prične tvornica obratovati že v kratkem.

= Češki importi ustavljeni. Češka komisija za vnanjo trgovino je skle-

nila, da se uvoz v Češkoslovaško zaradi pomanjkanja valute omeji na tri mesece. Omejitev se tiče v glavnem fabrikatov, dočim ostanejo sirovine in polufabrikati svobodni, izvzemši slučaje nujne potrebe. Početkom prihodnjega leta bo uvoz zopet svoboden, ko prispejo valute od prodaje sladkorja.

= Mednarodna komisija za trgovino s pavolo je zborovala pred kratkem v Londonu. Konstatirala je težko krizo v tej industriji po celem svetu, ki je imela in ima povsod najtežjo socialno posledico: brezposelnost. Komisija pošlje v Bratislavo posebno delegacijo, ki naj uredi redno dobavo pavole.

Borze 26. novembra

Zagreb. Promet z efekti jako slab, valute so se vzdržale na včerajšnji višini. Devize: Berlin 190 do 191, Milan 505 do 510, London 455 do 460, Newyork 133 do 134, Pariz 812 do 819, Praga 160 do 162, Svica 2000 do 2150, Dunaj 27.50 do 27.70. Valute: dolarji 129 do 130.50, avstrijske krone 28 do 30, rublji 85 do 88, funti 460, francoski franki 835, napoleon-dorji 438 do 442, marke 192 do 195, italijanske lire 490 do 500.

Effekti:	denar	blago
Banka za Primorje	960	1060
Banka za trg. ind.	430	433
Hrv. eskomptna	1590	1600
Banka Brod na Savi	265	270
Poljedelska banka	110	113
Kreditna banka	1025	
Jadranska banka		2000
Jugoslavenska banka	630	630
Ljubljanska kred. banka	900	925
Narodna banka	650	660
Prva hrv. štedionica	9000	9100
Rečka pučka	480	494
Slov. eskomptna banka		680
Srpska banka	865	880
Eksplatacija drva	1200	1400
Dubrovačko parobr. dr.	6200	6500
Goranin	770	850
Gutman	1500	1790
Slavonia	1200	1225
Ljublj. strojne tovarne		850

Beograd, valute: funti 115 do 118, francoski franki 212 do 216, dolarji 31.75, lire 127 do 128, drahme 315, leji 50.50 do 51, češke krone 43, marke 48.25 do 48.50, levi 40.50 do 42, avstrijske krone 6.40 do 7, napoleon-dorji 112 do 115. Devize: London 118, Pariz 200 do 202, Zeneva 515 do 525, Solun 305, Milan 125 do 126, Praga 40 do 40.50, Berlin 46.75 do 47.25, Dunaj 7 do 7.20.

Dunaj, devize: Zagreb 359.5 do 365.5, Berlin 7.20 do 7.28, Budimpešta 98.875 do 100.875, Bukarešta 7.25 do 7.45, Milan 18.65 do 19.05, Newyork 503 do 511, Pariz 30.50—31.00, Praga 597 do 603, Zürich 79.50 do 80. Valute: dinarji 14.40—14.80, dolarji 498.5 do 506.5, franki 3025 do 3075, švicarski franki 7925 do 7975, češke krone 600 do 608, ogrske krone 100 do 103, leji 730 do 750, levi 600 do 620, lire 1860 do 1890, marke 723 do 729.

Effekti:	
Avstr. krona renta	102—
„ majska renta	102—
Ogrska krona	128—
V. avstrijsko vojno pos.	69 75
Turške srečke	2975—
Kreditni zavod za trg. in ind.	1200—
Anglobanka	1070—
Bankverein	1328—
Bosanska zemaljska banka	
Avstro-Ogrska banka	5790—
Zivnostenska banka	2480—
Državne železnice	4730—
Južna železnica	1769—
Alpine-Montan	6410—
Praška železna industr.	12900—
Leykam, papirnica	

Praga, devize: Beograd 247 do 249, Berlin 119.25 do 120.75, Milan 319 do 321, Dunaj 16.375 do 17.375, Zagreb 61.5 do 62.5, Varšava 17.25 do 18.25, Budimpešta 16.45 do 17.45, Amerika 84 do 85, Anglija 296.5 do 298.5, Svica 1334.5 do 1337.5, Francija 1515.5 do 1518.5, Italija 316 do 318, Bolgarija 98 do 99.

Zürich, devize: Berlin 9.075, Newyork 6.38, Pariz 38.40, Milan 23.40, Praga 7.90, Zagreb 5, Budimpešta 1.40, Bukarešta 9.40, Varšava 1.40, Dunaj 1.90, avstrijske žigosane 1.40.

Vremensko poročilo.

Ljubljana 206 m nad morjem					
Dan	Temperatura	Relativna vlaga	Vetrovi	Nebes	Pogled na v.
26. nov.	7. ur 7° 41'	80	sr. sever	obl.	2
26. nov.	21. ur 7° 14'	80	sl. sever	„	„
26. nov.	21. ur 7° 14'	80	sl. sever	„	„

Srednja včerajšnja temperatura — 0.4 normalna 1.9
Vremenska napoved: Vob. obl. mraz do 1. nov. verna.
Solnce vzhaja danes ob 7:13 zahaja ob 4:13

26. nov. ob 7. uri

Critkvenica: tem. 1.9, jano pad. 0.4

Dunaj: tem. — 5.0, mraz pad. 0.9

Beograd: tem. — 7.5, jano pad. 0.4

Narodno gledališče.

Drama:
Sobota, 27. nov.: Pohujšanje v dolini šentflorjanski. E.
Nedelja, 28. nov.: Ljubimkanje. Izven.
Ponedeljek, 29. nov.: Figaro se ženi. A.

Opera:
Ske. D.
Nedelja, 28. nov.: Trubadur. Izven.
Ponedeljek, 29. nov.: Zaprto.

Lastnik in izdajatelj
Konzorcij „Jutra“.

Odgovorni urednik Vit. F. Jelenc

„Družba sv. Cirila in Metoda“ prodaja v Slovenski Bistrici:

- 1) **Hito št. 83**, gospodarsko poslopje in vrt, vl. št. 84 kat. občine Slov. Bistrica.
- 2) **Njivo**, imenovano „pri Črncu“ (pri šintarjevem grabnu) parcela 189 iste vlož. št. in občine.
- 3) **Travniki** parc. 923/1 in 923/3 iste vlož. št. in občine.

Ponudbe je poslali na vodstvo „Družbe sv. Cirila in Metoda“ v Ljubljani do 10. decembra 1920. 513

Raznašalke

sprejme takoj
uprava „Jutra“, Sodna ulica 6.

Arhitekt in stavbenik Viljem Treo

22 stavbeno podjetje 13-13
Ljubljana, Gosposvetska c. 10.

„Drago Beseljak“

Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5,
dobavlja vse kreditne in privatne informacije v tu- in inozemstvu. V abonementu ter posamezno, cene zmerno. 10 13

ERJAVEC & TURK trgovina z železnino

„pri Zlati lopati“
(prej Hamerschmidt)
Ljubljana, Valvazorjev trg št. 7
147 nasproti križevniške cerkve. 26-11

Klobuke in slamnike

vseh vrst, od preprostih do najfinjših ima
vedno v zalogi tovarna klobukov in
slamnikov 152 13-11

Franc Cerar v Stobu
pošta in železniška postaja Domžale pri Ljubljani.
Prevzema tudi vsa tozadovna dela ter po-
pravila in preoblikuje po najnovejši modi.
V Ljubljani prevzema vsa naročila in mo-
derniziranje tiskovne Kovačević & Tršan
v Prešernovi ulici št. 5, kjer so tudi
vsi vzorci vedno na razpolago.

Orodje Odon Koutny

Ljubljana, Kolodvorska ulica 37.

Perfektna stenografinja in strojepisna

se išče za takojšnji nastop.
Ponudbe na pisarno dr. Novaka in
dr. Kobala, Ljubljana, Dalmatinova
ulica št. 3. 507 3-3

Mali trgovski in obrtni oglasnik.

Priporočamo domače tvrdke:	Izhaja poljubno. Vsaka objava 4 K.
Brusarnica: Vanino Vekoslav, Stari trg 2.	Puškarji: Kaiser F. K., Selenburgova ul. 6. [11.1]
Crevljarji: Zupančič Fran, Sv. Martina cesta 6.	Skladišče: Balkan, d. d., Dunajska c. 33. [d. p.]
Kleparji: Goršič Fr., Slomškova ulica 11. Kezele Stanko, Ilirska ulica 31.	Špedicija: Balkan, d. d., Dunajska c. 33. [d. p.]
Ključničarji: Kosmač Franjo, Jeranova ulica 5. Lebar & Tišler, Jenkova ulica 9.	Tapetniki: Puc Drag., Kolodvorska ulica 18.
Krojači: Jamnik Anton, Rožna ulica 29. Hribar Josip, Poljanska cesta 70. Lipovšek Ivan, Poljanska cesta 58. Semraje Jakob, Gradišče 5/I.	Trgovine: Oblat Aleks., zaloga čevljev vsake vrste, Sv. Petra cesta 28. Rogelj Marija, manufaktura, Sv. Petra cesta 38. Sandrin J., zaloga usnja, podplatov itd. na debelo, Mestni trg 6. Mikuš L., izdelovanje dežnikov, Mestni trg 13. [20] Sax Ivan, konfekcijska trgovina, Stari trg 8. -1
Žensko krojaštvo: Medved Rozi, Mestni trg 24/III. [d. p.]	Urarji: Ravnihar Ivan, Sv. Petra cesta 44.
Mesarji: Primc Marija, Florijanska ulica 10.	Razno: 5 Centrala drv, Ahacjeva cesta 10. Josip Fuksa, prodajalec črev, Zagreb, Vinogradska cesta 32. 3-2
Mestni graditelj: Treo Viljem, Gosposvetska cesta 10.	
Modistke: Horvat Minka, Stari trg 21. Stegnar Ivanka, Rimska cesta 10.	

HRVATSKI DRVOTRŽAC

jedini stručni list u Jugoslaviji. Izlazi svake-
kog 1., 10. i 20. u mesecu. — Pretplata:
godišnje K 120 ili 30 din. Suradjuju naši
prvi stručnjaci. — Adresar industrije drva
K 20.— Zagreb, Strossmayerova
ulica 6. 433 10-10

Jadranska montanska družba

Brzjavlj.: „Montana“. d. z o. z. Telefon št. 9.
Ljubljana, Zvonarska ulica 5 (J)

Prodaja in kupuje
na debelo: **Import.** **Eksport.**

? Kako volimo ? s kroglicami ?

kake pravice in dolžnosti imajo volilci, kako treba zakon
tolmačiti volilnim komisijam in zaupnikom strank? Vsa ta in
druga vprašanja, ki niso pojasnjena v volilnem zakonu samem,
razlaga do podrobnosti
dr. Stefan Sagadin: Volilni red
z bogatim tolmačenjem. 241 21
Knjižico, ki velja 16 K, s poštnino 17 K 20 v, naročite pri
Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica št. 6.

Pred nakupom

vsakovrstnih izdelanih oblek, jahalnih hlač, površni-
kov, raglanov itd. si ogledajte zalogo

Važja naročila po meri.	KONFEKCIJSKA INDUSTRIJA FRANDE	Samo na debelo.
Ljubljana, Emonska cesta 8 460 3		
Brzjavlj.: DERENDA, LJUBLJANA, Telefon Interurban št. 313 BRNO - PROSTEJOV (Českoslovaška)		
ter boste prepričani, da je vsestransko v kakovosti in izdelavi prva v Jugoslaviji, ter nima nikake konkurence v svojih solidnih nizkih cenah.		
Lastna izdelovalnica perila in čevljev.		

Naročajte dnevnik „Jutra“!

Trgovina, gostilna, vinska trgovina na debelo

v največjem trgu hrvaškega Zagorja, se dajo v najem:
Trgovina je v enonadstropni hiši že petdeset let in je v vsej okolici znana
kot izredno solidna trgovina s specerijami, žitom, železom in deskami. V trgovsko svrhu
služijo tri ogromna skladišča, dvorišče itd.
Za gostilno so namenjene prostorne sobe za točenje, 13 popolaoma urejenih
sob za tuje in goste, krasen senčnat vrt s popolno opremo in z ledenico, veliko dvorišče,
dva hleva, dva vrta za zelenjavo in velik sadovnjak.
Trgovina z vinom in žganjem ima štiri popolnoma urejene kleti s nad
1000 hektolitrov sodov in pripravo za kuhanje žganja.
Natančnejša pojasnila daje „Informator“, Zagreb, Ilica 61. 512 2-1

Udruženja jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov sek-
cija Ljubljana javlja vsem članom tužno vest, da je preminul
danes po kratki bolezni njen zaslužni član in odbornik, gospod

ing. Vladimir pl. Šuklje

gozdarski svetnik in predstojnik urada za zagradbo hudournikov.

Pogreb se vrši v soboto dne 27. t. m. ob 1/16. uri iz hiše
žalosti Bleiweisova cesta št. 5.
Ohranili mu bomo časten spomin!

V Ljubljani, dne 26. novembra 1920.

Ing. Vinko Strgar
t. d. predsednik.

Tvrška Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernova ulica 9
priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnih izgotovljenih oblek za
gospode, dečke in otroke.
V zalogi je vedno najfinjšo angleško blago za obleke, suknje l. t. d.
Konfekcija za dame.
Najnovejši kroji! 503 5-2 **Solidne cene!**

COSULICH-LINE Trst-Amerika
New York-Buenos-Ayres-Rio di Janeiro
Santos-Montevideo. 94 17-13
Bresplačna pojasnila in prodaja vozniških listov
za potnike iz Slovenije edinole pri:
SIMON KMETEC, LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 26.

Za Miklavža

kupujte 456 6

za otroke:
Bob in Tedi, mladinska povest s slikami, broš. 24 K, vez. 30 K,
po pošti 2 K več.

za odrasle:
Anatole France: Pingvinski otok, broš. 42 K, po pošti K 240 več.
Shakespeare-Zupančič: Sen krasne noči, broš. 23 K, vez. 28 K,
po pošti 2 K več;
Melik: Zgodovina Srbov, Hrvatov in Slovencev, I. in II. del,
skupaj 57 K, po pošti K 220 več.

Naročila na Tiskovno zadrugo v Ljubljani, Sodna ul. 6.

Knjige so najcenejše darilo.

Pivovarna „UNION“ Ljubljana-Spodnja Šiška

Telefon št. 311. Brzjavni naslov: Pivovarna, Ljubljana.

priporoča svoje izborno pivo v sodnih in stekle-
nicah. Dobe se tudi tropine in sladne cime, ki
so kot živinska piča zelo priporočljive. 43 52-14

: Jadranska banka :

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro in druge vloge pod najugodnejšimi
pogoji. Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj,
Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija,
Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb,
Zrte, Wien. 9 52-13

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu- in inozemstvu.